

Nr 166

Av fru **Ohlsson, Lilly, m. fl.**, om utvidgning av landstingens åligganden enligt lagen om omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda.

(Lika lydande med motion nr 186 i Andra kammaren)

Den lag som trädde i kraft den 1 juli 1968 angående omsorgen om utvecklingsstörda ställer denna grupp av handikappade barn och ungdomar i en särställning gentemot andra handikappade: lagen ger uttryckligen landsting och städer utanför landsting skyldighet att handha omsorgen om denna handikappkategori, d. v. s. ålägger landstinget att i vidare bemärkelse ombesörja habiliteringen av dem lagen avser. Liksom de tidigare gällande lagarna om landstingens och centralstyrelsernas verksamhet vill denna lag garantera de utvecklingsstörda barnen och ungdomarna möjlighet till en utbildning avpassad efter varje individs förmåga.

Även om lagen inte ännu helt kommit att motsvara förväntningarna, finns emellertid nu en garanti för att utbyggnad av denna vårdgren sker i överensstämmelse med lagens anda och mening och att det slutliga målet kan uppnås, d. v. s. individuellt anpassad vård och utbildning som leder den handikappades utveckling så långt hans egna förutsättningar medger. Omsorgslagen har därmed givit de utvecklingsstörda en utomordentlig särställning gentemot övriga handikappade.

Det förefaller oss naturligt att, så som skett genom omsorgslagens tillkomst, nu också centralisera ansvaret för utbildning av denna stora handikappgrupp till samme huvudman. Centraliseringen har tidigare inneburit vissa nackdelar, vilka emellertid allt fler av huvudmännen för omsorgsverksamheten insett. Nu kan de utvecklingsstörda barnen i allt större utsträckning beredas skolgång i externatklasser inom kommuner så nära hemorten att de kan bo kvar i föräldrahemmet.

Denna lyckliga utveckling har icke någon motsvarighet för andra kategorier handikappade. Med några få undantag existerar ingen lagstiftning som garanterar dessa handikappkategorier utbildning och vård: staten bedriver således specialskolor för döva och blindas samt för döva och blindas med komplicerande lyte, och landstingen har ålagts att tillgodose rörelsehindrade barns behov av habilitering samt även tillhandahålla elevhem (skolgången sker i primärkommunens regi). För många små handikappgrupper såsom de hörselskadade, hjärnskadade, av psykiska sjukdomstillstånd handikappade samt den stora heterogena grupp barn med lätta handikapp, som med lämpliga stödåtgärder kunde ges undervisning i hemortens skolor, finnes i dag ingen fast organisationsform. Detta resulterar i synner-

ligen stora svårigheter att med rationellt och optimalt utbyte bedriva en habiliterande verksamhet för dessa handikappgrupper.

I de allra flesta fall är primärkommunerna för små enheter för att kunna organisera och bedriva sådan habilitering över hela detta stora fält. Även efter kommunsammanslagningen kan den ordinära kommunen icke tänkas nå en sådan storlek att inom dess ram tillräckligt underlag ges för en differentierad habiliteringsundervisning. För de större av dessa handikappgrupper finns tillräckligt underlag först inom landstingsområdet, och för många av de mindre kategorierna kan även samarbete i samma form som i sjukvårdsregionerna bli nödvändigt. En riktig organisationsform bör därför vara att landstingen blir huvudmän för denna verksamhet på samma sätt som de är för omsorgsverksamheten.

Med hänvisning till vad ovan anförts föreslår vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en utredning som syftar till att så ändra lagen om omsorgen om de utvecklingsstörda att denna kommer att omfatta alla handikappkategorier och att därmed ansvaret för omsorgen om alla handikappade ålägges landstingen och städerna utanför landstingen.

Stockholm den 21 januari 1971

Lilly Ohlsson (s)

Maj-Lis Landberg (s)

Margit Lundblad (s)
